

Rwanda, land van duizend heuvels

Jaarverslag fADA 2015

fondation Aide Dentaire Afrique

Inhoud

Voorwoord	3
1 Doelstelling fADA	4
2 Samenstelling bestuur en medewerkers van Stichting fADA	5
2.1 Het bestuur	5
2.2 Medewerkers	5
2.3 Adviseurs van de stichting	5
3 De beleidsactiviteiten in 2015	6
3.1 De basis tandheelkundige zorg aan de bevolking in de opleidingskliniek in Kigali Rwanda	6
3.2 Het onderwijs in de opleidingskliniek in Kigali Rwanda	7
3.3 Tandheelkundige zorg in de rural areas/het project Byumba	9
3.4 Draagvlakversterking en samenwerking	10
4 En verder	11
Bijlage 1:	14
Financieel Overzicht en jaarrekening 2015	14
Bijlage 2:	16
Overzicht aantal behandelingen in 2015	16

Colofon

Tekst Bieke De Mol
Jaarrekening Steven Smit
Fotografie Tom van der Colk
Design Tom Koolwijk

Voorwoord

Ook in 2015 heeft FADA met grote inzet en het nodige geduld gewerkt aan het bereiken van haar doel om onze bijdrage te leveren aan het verbeteren van de mondgezondheid in Rwanda.

De focus van fADA ligt op het ontwikkelen van duurzame, basale tandheelkundige zorg die ook bereikbaar dient te zijn voor minder vermogenden. Onze gesprekken met de Rwandese overheid, de lokale overheid, het districtsziekenhuis in Buymba en een aantal gezondheidscentra hebben in 2015 resultaat afgeworpen. fADA's tandheelkundige afdeling in het districtsziekenhuis in Buymba is door de Nederlandse ambassadeur op 12 maart 2015 officieel geopend. Daarmee heeft het project in de rurale gebieden een start gemaakt nadat er vele hobbels in de voorbereiding zijn genomen. De dental therapists, die hun opleiding in de fADA kliniek hebben afgerond, kunnen nu op het platteland patiënten behandelen en hun kennis overdragen aan collega's in het districtsziekenhuis en in de health centres van het district Gicumbi. En zo werd in het jaar 2015 weer een belangrijke mijlpaal bereikt: tandheelkundige eerste hulp in een district met 500.000 inwoners.

FADA blijft onverminderd inzetten op zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid van haar medewerkers in onze kliniek in de hoofdstad Kigali. Dat betekent dat naast het continue verbeteren van de tandheelkundige zorg er ook aandacht is voor het vergroten van de efficiëntie tijdens de behandelingen. Een goede organisatie zorgt voor betere hygiënische procedures en minder lange wachttijden voor de patiënten. Er is de gedachte ontstaan om onze kliniek in Kigali om te vormen tot een "center of excellence", waar dental therapists optimaal opgeleid worden voor de moeilijke omstandigheden op het platteland. Dit is een nieuwe droom die fADA werkelijkheid wil laten worden.

Er zijn stappen gezet op de weg naar samenwerking met de Duitse organisatie DHCR (Dental Health Care Rwanda). Deze organisatie richt zich op preventie met het geven van poetsvoorlichting op de lagere scholen.

fADA blijft doorgaan met het geven van voorlichting aan overheidsinstanties en aan de lokale bevolking om de bewustwording over het belang van tandheelkundige gezondheid te vergroten. Hoe veel er bereikt is kunt u in dit jaarverslag lezen. Dit kunnen wij slechts verwezenlijken dankzij de steun die we van onze donateurs in Nederland en België mogen ontvangen en het vele werk dat door de vrijwilligers voor de stichting wordt verzet.

Het bestuur bedankt alle donateurs en sponsors voor het vertrouwen in fADA en samen met u willen we dit belangrijke werk in de komende jaren verder uitbouwen.

1. Doelstelling fADA

fADA is de afkorting van “ Fondation Aide Dentaire Afrique”. fADA is een stichting met als doel de bevordering van tandheelkundige zorg in Afrika, in het bijzonder in Rwanda. fADA wil haar doel bereiken door onder meer:

- Het verlenen van tandheelkundige hulp, vooral aan de arme bevolking.
- Het opleiden van lokale tandheelkundigen en/of diens assistenten, het verzorgen van bijscholing.
- Het geven van voorlichting aan overheid, overheidsinstanties en aan de bevolking.
- Het uitzenden van deskundigen die bij kennisoverdracht van het voorgaande van belang kunnen zijn.
- Het verrichten van alle overige handelingen die bijdragen aan het realiseren van de doelstelling, in het bijzonder het verzamelen van financiële middelen.

2. Samenstelling bestuur en medewerkers van Stichting fADA

2.1 Het bestuur

Voorzitter:

Tot maart 2015 :Sijtze de Roos, Vice President ANSE, Coach en Supervisor; bestuurslid sinds 24 09 2009, voorzitter sinds maart 2010.

Vanaf maart 2015: Joost Korsten, directeur/eigenaar Jeres Management & Advies, bestuurslid sinds december 2006.

Secretaris:

Bieke De Mol, organisatiecoach, producer bij Evariste producties, bestuurslid sinds december 2006.

Secretariaat en Social Media

Penningmeester:

Steven Smit, consultant, bestuurslid sinds december 2012

Leden:

Bob Blankwaardt, International Consultant, bestuurslid sinds december 2006.

Bert van Alphen, Wethouder Pijnacker/Nootdorp, bestuurslid sinds januari 2013

De bestuursleden hebben in 2015 geen beloning ontvangen. Hetzelfde gold voor onze vrijwilligers, die met grote inzet verschillende taken op zich hebben genomen.

Het bestuur heeft in 2015 vier maal vergaderd. Los daarvan was er in verband met hun verantwoordelijkheden regelmatig contact tussen bestuursleden en overige vrijwilligers, tussen bestuursleden onderling en ter voorbereiding van de bestuursvergaderingen tussen secretaris en voorzitter.

2.2 Medewerkers

fADA kan beschikken over een aantal medewerkers die voor de uitvoering van de werkzaamheden zowel in Rwanda als in Nederland onmisbaar zijn.

Beleid en trainingen tandheelkunde

Tom van der Colk, tandarts en acupuncturist, ontwikkelt het tandheelkundig beleid in Rwanda en verzorgt jaarlijks ter plekke de opleiding van de dental therapists. Hij onderhoudt de contacten met het Nederlands Tandheelkundig Netwerk en ondersteunt Bob Blankwaardt bij het ontwikkelen en schrijven van projectplannen en rapportages.

Beleid P.R.

Sanne Vermaas en Tommy Koolwijk verzorgen de redactie en vormgeving van de nieuwsbrief en ondersteunen Bieke De Mol bij het actualiseren van de website.

Bieke De Mol schrijft de nieuwsbrief van fADA en verzorgt de berichtgeving op facebook.

Apparatuur en overige technische zaken.

Luc Ooms verzorgt en onderhoudt de apparatuur in Rwanda. Hij heeft ook contact met de Bralirwa (Heineken brouwerij) in Kigali. Hij wordt voor zijn werkzaamheden bijgestaan door Roland Vet.

Office

Yvonne Krijbolder ondersteunt het bestuur bij de financiële administratie, verzorgt de betalingen in overleg met de penningmeester.

Donateursbestand

Paul Eden houdt het donateursbestand bij.

2.3 Adviseurs van de stichting

Wim van Palenstein Helderman, hoogleraar emeritus Universiteit Nijmegen

Jo Frencken, hoogleraar tandheelkunde, Universiteit Nijmegen

Michiel Eijkman, hoogleraar emeritus tandheelkunde

3. De beleidsactiviteiten in 2015

3.1 De basis tandheelkundige zorg aan de bevolking in de opleidingskliniek in Kigali Rwanda

Onder het zelfstandig beheer van de Rwandese "Association Aide Dentaire Afrique" is de kliniek in Kigali fulltime in bedrijf. Naast de zorg voor de minder bedeelden kwamen er ook steeds meer betalende patiënten. Sinds de oprichting zijn meer dan 24.600 patiënten behandeld. In Rwanda heeft de organisatie ADA een officiële status. Association A.D.A. is de officiële beheerder van de fADA-kliniek in de hoofdstad Kigali.

3.1.1. Team van medewerkers in Kigali

Met in totaal 15 medewerkers in en rond de kliniek voorziet fADA deze gezinnen van een inkomen. De kliniek wordt geleid door een Rwandese chef de clinique: Longin Rudasingwa. Alle medewerkers zijn Rwandezen.

Ze zijn zeer betrokken bij hun werk en ontwikkelen zelfstandig activiteiten die er toe bijdragen om in Rwanda een goede tandheelkundige zorg te realiseren. Het is een plezier om met hen te werken; ze steken elkaar aan met hun enthousiasme en leergierigheid.

3.1.2. De patiëntenzorg in Kigali

Algemeen

In 2015 werden 10.404 behandelingen uitgevoerd waarvan de meeste patiënten tussen 15 en 45 jaar oud zijn. We zien een tendens dat steeds meer ouders ook met de allerjongste kinderen naar de kliniek komen. Een overzicht van het aantal uitgevoerde behandelingen en de verdeling ervan over de verschillende leeftijdscategorieën vind u in bijlage 2.

De tandheelkundige zorg die in de kliniek geboden wordt is in de eerste plaats: pijnbehandeling, hetzij ten gevolge van ontsteking, hetzij ten gevolge van trauma (ongevallen). De zorg die hiervoor wordt geboden is er op gericht om de ontsteking/beschadiging zo effectief mogelijk te behandelen, zonder gebruik te maken van antibiotica.

Het grootste deel (circa 70%) van het patiëntenbestand van de opleidingskliniek in Kigali zijn betalende patiënten. In de laatste jaren is deze groep toegenomen, omdat:

- De fADA-kliniek een goede naam heeft op grond van de kwaliteit van de behandelingen.
- De kliniek contracten heeft met de belangrijkste Rwandese zorgverzekeraars.
- De kliniek inkomsten nodig heeft om de lokale kosten te kunnen dekken.
- Uit contacten met de Rwandese overheid, ziekenhuizen en andere instellingen worden patiënten naar de kliniek verwezen.

De overige 30% van de patiënten, is afkomstig uit het arme deel van de Rwandese bevolking.

Voor het behandelen van diegenen die tandheelkundige zorg niet kunnen bekostigen is er een structurele samenwerking met het weeshuis van SOS Kinderdorff (een grote Oostenrijkse organisatie).

Er is samenwerking met de Rwandese organisatie FARG die getraumatiseerden van de genocide ondersteunt. Ook vanuit het ziekenhuis van Kinyinya (voormalig ziekenhuis van Médecins sans Frontières) worden armlastige patiënten doorverwezen naar de fADA kliniek.

Orthodontie en tandtechniek

In 2015 is gestart met het eigen tandtechnisch laboratorium in de opleidingskliniek.

Wat willen we met de tandtechniek?

Om een orthodontische behandeling bij kinderen uit te kunnen voeren, is een beugel noodzakelijk. De kwaliteit van de beugel moet goed zijn om precies in de mond te passen. Als de pasvorm niet voldoende is, krijgt het kind pijn of ontstoken tandvlees.

In de afgelopen jaren is gebleken dat de kwaliteit van het tandtechnische werk in Rwanda onvoldoende is. Begin 2015 heeft Pierre Nkundimfura de oude keuken ingericht als tandheelkundig laboratorium. Een groot aanrechtblad voor het uitgieten van gebitsmodellen, een trilapparaat en een gipstrimmer. Daarnaast op een werktafel een gasbrander, een techniekmotor en de benodigde tangen en instrumenten. Pierre heeft stage gelopen bij Laurent, de tandtechnicus in de hoofdstad waarmee fADA al lang samen werkt. Vervolgens heeft Pierre zich veel kennis eigen gemaakt via internet.

Sinds februari 2015 worden in onze kliniek de alginaatafdrukken gemaakt bij patiënten die orthodontisch behandeld moeten worden. Uit de afdrukken ontstaan gebitsmodellen van gips waarop de beugels gemaakt kunnen worden. Tom van der Colk moest oude kennis en vaardigheden opdiepen uit zijn eigen opleiding: hoe buig je de ankers en veren van een beugel ook al weer uit een stuk roestvrijstalen draad?

Toch is het gelukt om beugels in het eigen laboratorium te vervaardigen en de kwaliteit is OK. In februari liepen de eerste kinderen al met originele fADA-beugels rond om hun tanden recht te zetten.

Gunstig bijeffect: in het eigen laboratorium kunnen ook kunststof protheses ter vervanging van 1 of 2 tanden gemaakt worden.

Naast het inrichten van een laboratorium is in 2015 gestart met een verbouwing voor het inrichten van een vierde behandelkamer.

3.2 Het onderwijs in de opleidingskliniek in Kigali Rwanda

De opleiding van de dental therapists in de kliniek in Kigali duurt onverminderd voort. In 2015 is gestart met "continuïng professional development" aangezien het vermeerderen van kennis de meest effectieve en duurzame manier is om goede tandheelkundige zorg te realiseren.

In 2015 is Tom weer officieel ingeschreven als tandarts en opleider voor postacademisch onderwijs. Door voortgezette training en supervisie en door het aantrekken van nieuw personeel, is in de afgelopen periode de kwaliteit van de zorg vooral toegenomen op het gebied van hygiëne, verdoving, diagnostiek en de behandelingen zelf.

- In 2015 volgde Pierre het tweede jaar van zijn 3-jarige stage de perfection.
- In juli 2015 is Uwamahoro Madeleine, als tandarts afgestudeerd aan een universiteit in de Filipijnen, aangenomen in de opleidingskliniek te Kigali. Dit in verband met de in de nabije toekomst te verwachten wettelijke eisen voor een privé kliniek.
- in mei 2015 is een nieuwe dental therapist voor de A.D.A. kliniek aangenomen: Eric Habineza.
- Er is continue supervisie door Longin Rudasingwa, chef van de A.D.A. kliniek, op het onderwijs en de kwaliteit van de behandelingen in het districtsziekenhuis te Byumba.
- Tom van der Colk heeft in 2015 twee CPD trainingen verzorgt voor dental therapists die in andere ziekenhuizen en health centres werkzaam zijn. CPD staat voor "continuous professional development".

3.2.1. Education permanente

Ook in 2015 heeft de opleider van fADA het onderwijs verzorgt om de kwaliteit in de kliniek te verhogen, met name op het gebied van:

de diagnostiek, de interpretatie van röntgenfoto's, de keuze van het juiste materiaal voor de specifieke situatie, de techniek van diverse behandelingen, de evaluatie en casusbesprekingen van behandelingen, de orthodontie behandelingen en de communicatie met en de bejegening van patiënten.

De evaluatie van behandelingen die in het verleden zijn gedaan en de casusbesprekingen vormen een belangrijk onderdeel van de "education permanente". Er is vooral aandacht voor het leren van eigen behandelingen door het stellen van vragen : wat is het resultaat van een wortelkanaalbehandeling na 5 jaar, hoe ziet een vulling er uit na 5 jaar? Eventuele missers in diagnostiek, indicatiestelling, behandelplanning en uitvoering worden opgespoord en besproken met de behandelaar. Tijdens de theoretische lessen op zaterdag worden de meest interessante casussen besproken.

De orthodontie behandelingen voor kinderen van 8 tot en met 12 jaar is sinds 2014 een onderdeel van de opleiding voor de vaste staf. In deze cursus gaat het om zogenaamde functionele afwijkingen -- dat zijn problemen met de stand van de tanden die aanleiding geven tot onherstelbare schade aan het gebit van een kind. Het gaat dus niet om esthetische afwijkingen, maar om gebrek aan ruimte voor tanden en kiezen in de kaken van het kind.

3.2.2. het orthodontie-onderwijs

In de fADA kliniek komen de meeste kinderen met pijn tengevolge van gaatjes (cariës) Maar als tanden te dicht op elkaar staan, kunnen de tussenruimtes niet schoon gehouden worden en ontstaan er later met zekerheid problemen: gaatjes of tandvleesontstekingen. Daarom is een orthodontie cursus in het onderwijs van fADA opgenomen.

Werken aan de onderwijsopdrachten

Sommige kinderen hebben tanden, die zo ver naar voren uitsteken dat ze afbreken als het kind zou struikelen en vallen. Gelukkig kan daar met eenvoudige orthodontie iets aan gedaan worden.

Daarom is het belangrijk om niet alleen de pijnklacht, maar ook de stand van tanden en kiezen in het behandelplan te betrekken. Op basis van het studieboek over orthodontische problemen bij kinderen (2011) wordt een 30-tal kinderen in de kliniek behandeld met uitneembare beugels en is het doorlopende orthodontie-onderwijs door Tom een vast item.

Diagnostiek staat ook bij orthodontie op de eerste plaats: hoe en of tanden gereguleerd kunnen worden hangt sterk af van de leeftijd en de ontwikkelingsfase van het kind.

3.2.3. communiceren met de patiënt

Een behandeling bestaat in feite uit 3 onderdelen: de diagnose, de indicatiestelling en de behandeling an sich. Daarbij is een goede relatie en communicatie met de patiënt noodzakelijk, zodat deze geen belangrijke informatie die essentieel is voor de diagnostiek achter houdt. Verder is een goede communicatie noodzakelijk voor de indicatiestelling: als er gediagnosticeerd is komt vervolgens de vraag welke behandeling optimaal is en (financieel) haalbaar voor de patiënt. Tijdens de behandeling zelf hebben de medewerking en gedrag van de patiënt zelf veel invloed op de kwaliteit van het behandelresultaat en de prognose van de behandeling. Om dit te bereiken is een open cultuur in het team van groot belang. Die cultuur maakt het mogelijk om anderen te consulteren bij de geringste twijfel, de diagnoses gezamenlijk te bespreken en bij moeilijkheden tijdens de behandeling andere medewerkers om advies te vragen.

3.2.4. werken met 4 handen

Tandheelkunde is werk van precisie in een klein en moeilijk werkerterrein. Het eerste doel is dan ook de behandeling technisch optimaal uit te voeren waarbij in eerste instantie aan snelheid of efficiëntie nog niet wordt gedacht. Als de capaciteit beperkt is, en er in de wachtkamer meer patiënten zitten dan men aan kan, is het logisch om aan efficiency te denken.

Er kan sneller gewerkt worden als de assistente meewerkt tijdens de behandeling. Voor de patiënt is dat ook prettig, want minder lang stil liggen met de mond wijd open. Om de efficiency te vergroten, is 4 handed dentistry uitgevonden. Tijdens de behandeling houdt de tandarts een instrument in de ene hand en een mondspiegel in de andere. De assistente zuigt de mond droog en houdt de tong en de wang opzij, legt het volgende instrument in de hand van de tandarts en het vorige terug op het instrumentenplateau. Daarvoor heeft de assistente kennis en inzicht nodig in de procedure van de behandeling. Werken met 4 handen verhoogt niet alleen de snelheid van de behandeling, maar ook de kwaliteit: de tandarts kan beter zien.

Efficiency past niet direct in de Afrikaanse cultuur. Bovendien is men totaal niet gewend om met 4 handen te werken. Men is gewend om de assistente een seintje te geven als er wat moet gebeuren. De opleider van fADA is in 2015 begonnen met deze werkwijze voor te bereiden, en hij is zelf ook benieuwd of dit gaat lukken. De wachttijden voor patiënten in de fADA kliniek zijn nu vaak onaangenaam lang, terwijl de staf van de kliniek gewend is geraakt aan werkdagen van 8.30 tot 20.00 uur. Het is zowel voor patiënten als voor medewerkers van belang om die werkdagen korter te maken. 4 handed dentistry zou een grote verbetering kunnen betekenen.

De stoel in Byumba is geïnstalleerd

3.3 Tandheelkundige zorg in de rural areas/het project Gicumbi

Na een langdurige periode van besprekingen met de Rwandese regering opende fADA eindelijk de nieuwe tandheelkundige kliniek in het districtshospitaal van de regio Gicumbi. Op 12 maart 2015 kon deze voorziening in Byumba van start. De locatie is door fADA verbouwd en compleet ingericht. Dit komt vooral de hygiënische omstandigheden ten goede. In twee behandelkamers kunnen er meer patiënten terecht voor goede tandheelkundige zorg. Er is geboord, gehamerd, getimmerd en geschilderd. Soms bleken de muren niet solide genoeg om een operatielamp aan te bevestigen. Het vermogen van iedereen om met de gegeven situatie zo creatief mogelijk om te gaan werd volop aangesproken. Men liet zich dan ook niet kennen; voor elk probleem dat zich voordeed werd een oplossing gevonden en het resultaat mag er zijn! Met een bescheiden en gezellige ceremonie, in de aanwezigheid van de Nederlandse ambassadeur, Leonie de Ceulenaere, werd de nieuwe kliniek geopend. Bij de aanblik van de nette en praktisch ingerichte ruimtes vergaten de medewerkers van fADA al snel alle moeilijkheden van de verbouwing.

De nieuwe kliniek in Buymba is zodanig ingericht, dat het wetenschappelijke hygiëneprotocol efficiënt nageleefd kan worden. Het is de enige afdeling van het districtshospitaal waar dit zo is. Voor de handhaving van de hygiëne en het correcte onderhoud van het kostbare instrumentarium is de inzet van extra assistentes noodzakelijk. De financiële staf van het districtshospitaal is van de noodzaak van deze extra inzet slechts gedeeltelijk overtuigd. Deze werkwijze stuit op weerstand bij mensen die het altijd 'anders' hebben gedaan en bij mensen van andere afdelingen die de inspanningen binnen de tandheelkunde kliniek

als overdreven bestempelen. De tandheelkundige afdeling van het hospitaal heeft dan ook als bijnaam "the white house" gekregen. Omdat schrijven in Rwanda meer status verleend zijn de twee dental therapists, die al meer dan 5 jaar bij het districtshospitaal in dienst zijn, gewend zich op de uitgebreide administratie te storten. Hierdoor besteedden ze minder tijd aan het behandelen van patiënten. Er was een gebrek aan empathie voor patiënten met pijn, maar ook voor patiënten die onverrichter zake soms urenlang naar huis moesten lopen of uit wanhoop besloten om in de wachtkamer te overnachten omdat de voettocht terug te zwaar was.

Langzaam verandert de houding van de medewerkers op het platteland omdat de medewerkers en de chef de clinique uit Kigali ingezet worden als rolmodel voor de medewerkers in het districtshospitaal en ze deze rol bewust oppakken. Hun bejegening van patiënten, hun betrokkenheid en inzet op het werk en de efficiënte organisatie brengen een nieuw elan in de tandheelkundige afdeling.

Het evenwicht is nog wankel; het is bij de medewerkers in Byumba nog geen tweede natuur, maar het zaadje is gezaaid.

Het project voorziet, met de capaciteitsuitbreiding van het behandelend personeel, eveneens in een capaciteitsvergroting m.b.t. de behandelruimtes van 2 naar 4 stoelen, die nodig zijn om de dental clinic te kunnen laten functioneren:

- als verwijzingskliniek voor de aan het programma deelnemende gezondheidscentra, en
- als trainingscentrum voor dental therapists die in de basisklinieken in die gezondheidscentra gaan werken.

Aanvankelijk zou met de uitbreiding van de behandelruimtes worden gewacht totdat de kliniek in het nieuwe ziekenhuis in aanbouw zou kunnen worden gevestigd, maar de ziekenhuisdirectie heeft de prioriteit verlegd naar andere afdelingen. Nu wordt uitbreiding gecreëerd binnen het bestaande gebouw op het ziekenhuisterrein waar de dental clinic al is gehuisvest. In december 2015 is begonnen met de verbouwing, die naar verwachting in het 1e kwartaal 2016 zal zijn afgerond. Naast de twee behandelruimtes, zal ook een zaaltje worden ingericht als trainings- en vergaderruimte.

Eric Habineza is na zijn opleiding in de A.D.A. kliniek in Kigali in augustus 2015 in Byumba te werk gesteld naast de 2 dental therapists die er reeds werkzaam zijn. In de loop van 2016 zal hij als 3e DT in dienst van het ziekenhuis komen. Het aantrekken van Eric Habineza wordt gezien als een noodzakelijke voorwaarde voor het effectief opvoeren van de fysieke behandelcapaciteit in de ziekenhuiskliniek, om te kunnen dienen als verwijzingskliniek voor de 24 gezondheidscentra in het district, en als trainingscentrum voor de DT's die in de HC's zullen gaan werken.

De training van de 2 aanwezige dental therapists is vanuit de A.D.A. Kliniek onder wekelijkse supervisie van Longin Rudasingwa, chef de clinique van A.D.A voortgezet. In maart 2015 is een stoelassistente voor de tandheelkundige kliniek aangenomen. Zij is vanaf augustus 2015 aanvullend opgeleid. Met de directie van het ziekenhuis is afgesproken dat een tweede assistente zal volgen.

Ook in 2015 zijn de nodige technische werkzaamheden in Byumba uitgevoerd. De steeds terugkerende mankementen aan de behandelstoelen en andere apparatuur zorgen voor veel overlast en vertraging in de behandelplanning.

3.4 Draagvlakversterking en samenwerking

De opleidingskliniek van fADA in Rwanda is geen "witte olifant" die op zich zelf staat. In de afgelopen jaren heeft de kliniek zich ontwikkeld tot een gerenommeerd Rwandees instituut waar tandheelkundige behandelingen op hoog niveau staan en waar onderwijs in moderne technieken wordt gegeven. De kwaliteit van de kliniek wordt erkend door het Rwandese ministerie van volksgezondheid. Dit ministerie heeft gevraagd om een tandheelkundige kliniek en opleiding in het districtsziekenhuis te Byumba op te zetten. Omdat de tandheelkundige activiteiten van fADA niet meer alleen in de "eigen" kliniek maar ook in het district Gicumbi plaats vinden, zijn de contacten met Rwandese organisaties en instanties relatief belangrijker geworden.

De belangrijke relaties van fADA in Rwanda zijn:

- Het Rwandese ministerie van volksgezondheid
- De Rwandese organisatie van tandartsen
- De Rwandese organisatie van dental therapists
- De directie van het districtsziekenhuis te Byumba
- De overheid van het district Gicumbi
- Het Rwandese ministerie van Immigration
- De directie van Bralirwa in Kigali

- De Duitse organisatie "Dental Health Care Rwanda"
- De Nederlandse ambassade in Kigali
- De Nederlandse ambassadeur in Rwanda heeft haar bemiddeling verleend tot het verkrijgen van een samenwerkingsovereenkomst met de Heineken Africa Foundation.

Belangrijke relaties van fADA in Nederland zijn:

- HAF Heineken Africa Foundation
- Cordaid
- De Rwandese ambassade in Nederland
- De Radboud Universiteit te Nijmegen
- DHIN (Dental Health International Netherlands)
- DTV Delftse Tandarts Vereniging

4. En verder

Fada heeft in de loop van 2015 de gedachte ontwikkeld om de kliniek in Kigali uit te bouwen tot een "centre of excellence" waar dental therapists en tandartsen ervaring op kunnen doen met de moderne methoden van behandelen en zich door middel van trainingen verder kunnen bekwamen in het verlenen van goede tandheelkundige zorg. Een ambitieuze doelstelling waar we de komende jaren onze schouders onder zullen zetten.

Daarnaast zullen de lopende activiteiten van fADA zoals elke jaar weer doorgang vinden:

- Education permanente voor de opgeleide tandheelkundigen in de opleidingskliniek in Kigali.
- Opleiden van de nieuwe aangenomen dental therapists die in de plattelandsklinieken of elders te werk gesteld kunnen worden.
- Verder ontwikkelen van een op de strategie van het WHOCC gebaseerd curriculum speciaal toegespitst op de situatie op het platteland van Rwanda.
- Opleiden van stoelassistentes
- Het verder uitvoeren van het project voor het districtshospitaal in Byumba en de ondersteuning van de Health Centres op het platteland in het district Gicumbi
- Financiële ondersteuning voor behandelingen van de minder bedeelden onder de bevolking.
- Uitzenden van de tandarts/opleider naar Kigali

- Uitzenden van een vrijwilliger voor onderhoud en installatie van de apparatuur
- Uitzenden van de projectleider die de gevraagde rapportages voor het project schrijft en verantwoordelijk is voor monitoring en evaluatie.
- Continue aandacht voor de inbedding en afstemming van de genoemde activiteiten in het systeem van de gezondheidszorg in Rwanda.
- Fondsenwerving in en buiten Nederland.

huisje op de flank van de Mont Kabuye

Financieel overzicht en Jaarrekening 2015

Financieel Overzicht en jaarrekening 2015

Toelichting op de Jaarrekening 2015

Op 24 mei 2016 is de jaarrekening 2015 door het bestuur van fADA vastgesteld.

Baten

Totaal zijn € 131.729 aan baten ontvangen. Dat is een stijging van 88% ten opzichte van 2014.

De particuliere donateurs, waarvan een groot deel het werk van fADA jaarlijks steunt, hebben € 9.000 bijgedragen. Juist deze trouwe donateurs zijn we veel dank verschuldigd.

Daarnaast hebben in 2015 meerdere grote en kleine organisaties bijgedragen: in het bijzonder bedanken we Cordaid, LinkedIn, de Rotary, Dental Health International Nederland, Stichting 't Trekpaert, de Heineken Africa Foundation en een gulle anonieme gever.

Lasten

In 2015 bedroegen de totale lasten € 113.683. Dat betekent dat de uitgaven in 2015 bijna 2 maal zo groot waren dan in 2014.

Op 12 maart 2015 is de nieuwe tandheelkunde kliniek in het districtsziekenhuis te Byumba door de Nederlandse ambassadeur officieel geopend en in gebruik genomen. Dientengevolge betrof het grootste deel van de uitgaven het project in het district Gicumbi (€ 104.317).

De grootste post hiervan was voor de aanschaf van instrumentarium en behandelapparatuur voor het districtsziekenhuis en de aanschaf van instrumentarium voor de omringende Health Centers (€ 38.831). De daarop volgende grote posten zijn voor opleiding en lokaal management, respectievelijk € 30.152 en € 17.647.

Er vond een verschuiving plaats van de opleiding van medewerkers van de fADA opleidingskliniek te Kigali naar de opleiding in het districtsziekenhuis te Byumba. Gedurende het hele verslagjaar hebben stafmedewerkers van de fADA kliniek opleiding gegeven aan de dental therapists van het districtsziekenhuis. Het belang en de omvang van het project in Gicumbi vereist een grote inzet van de Rwandese stafmedewerkers en het management van de kliniek te Kigali. In beperktere mate dan voorheen heeft ook in de fADA opleidingskliniek onderwijs plaats gevonden. Bovendien is daar op 7 maart 2015 een CPD (Continuous Professional Development) voor circa 35 dental therapists gehouden.

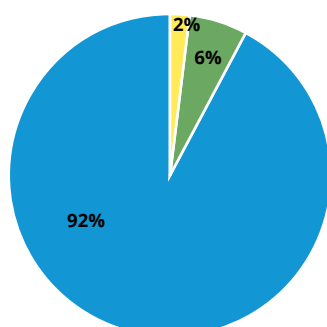
fADA streeft naar zo laag mogelijke overheadkosten. Het bestuur van fADA ontvangt geen bezoldiging. Het kantoor van fADA bevindt zich aan huis bij de secretaris. Het vaste beleid is om interne kosten zo laag mogelijk te houden. Van alle uitgaven is in 2015 2% uitgegeven ten behoeve van de eigen organisatie.

Exploitatieresultaat

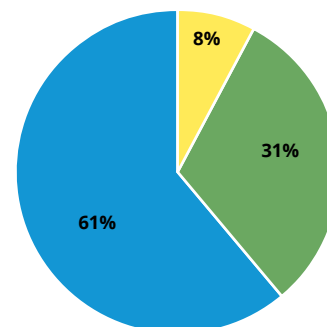
Het resultaat in 2015 is positief (€ 18.046). Naast een post algemene reserve op de balans zijn er twee geormerkte reserves: voor het project te Gicumbi en een kleinere post voor de aparte opleiding "prothese techniek" in de eigen opleidingskliniek in Kigali. Dankzij onze vaste donateurs en de constante inzet voor fondswerving is fADA een financieel gezonde organisatie.

Resultaat	2015	2014
Inkomsten		
Donaties	€ 131.156	€ 68.374,01
Rente	€ 213	€ 1.547,07
Totaal inkomsten	€ 131.729	€ 69.921,08
Uitgaven		
Intern		
Bankkosten	€ 440	€ 424,37
Bureaunkosten	€ 753	€ 115,50
PR	€ 1.113	€ 3.588,44
Subtotaal	€ 2.306	€ 4.128,31
Opleiding kliniek Kigali		
Opleidingen	€ 312	€ 1.200,00
Instrumentarium (onderhoud plus klein aanschaf	€ 4.820	€ 5.608,10
Verbruiksmaterialen voor opleiding	€ 1.928	€ 4.463,42
Algemene projectkosten		€ 4.181,23
Behandeling kinderen kindertehuis Kigali		€ 1.000,00
Subtotaal	€ 7.059	€ 15.452,75
Project Gicumbi		
Opleiding	€ 30.152	€ 12.329,98
Capaciteit uitbreiding DT	€ 7.357	
Specialisten ondersteuning	€ 5.414	
Management ADA	€ 17.647	€ 5.027,75
Inrichting en aanschaf instrumentarium	€ 38.831	€ 13.616,21
Projectkosten	€ 4.915	€ 5.027,75
Subtotaal	€ 104.317	€ 30.973,94
Totaal uitgaven	€ 113.683	€ 50.555,00
Resultaat	€ 18.046	€ 19.366,08

Uitgaven 2015 in %
96% gaat naar projecten

Uitgaven 2014 in %
92% gaat naar projecten

■ intern
 ■ opleiding kliniek Kigali
 ■ project Gicumbi

Overzicht aantal behandelingen in 2015

Aantal patiënten

	Jan	Feb	Maa	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totaal
0-6 jaar	119	56	71	58	61	41	86	30	58	56	82	56	774
7-15 jaar	214	123	97	206	74	102	150	98	200	87	121	135	1607
16-29 jaar	223	215	306	235	196	138	262	144	231	182	213	245	2590
30-44 jaar	317	326	400	398	148	216	323	167	253	279	243	326	3396
> 45 jaar	206	127	193	283	162	150	277	91	111	194	103	140	2037
Total	1079	847	1067	1180	641	647	1098	530	853	798	762	902	10404

Contact

Stichting fada
Suezkade 134
2517cc Den Haag
T 06 25 02 46 51
@ info@fada.nl
I www.fada.nl

Bank: ING bank
Iban: NL07 INGB 0003394215
Bic: ingb nl2a

Kamer van Koophandel: 41184125
Rsin: 009678438

Stichting fada heeft de anbi status.